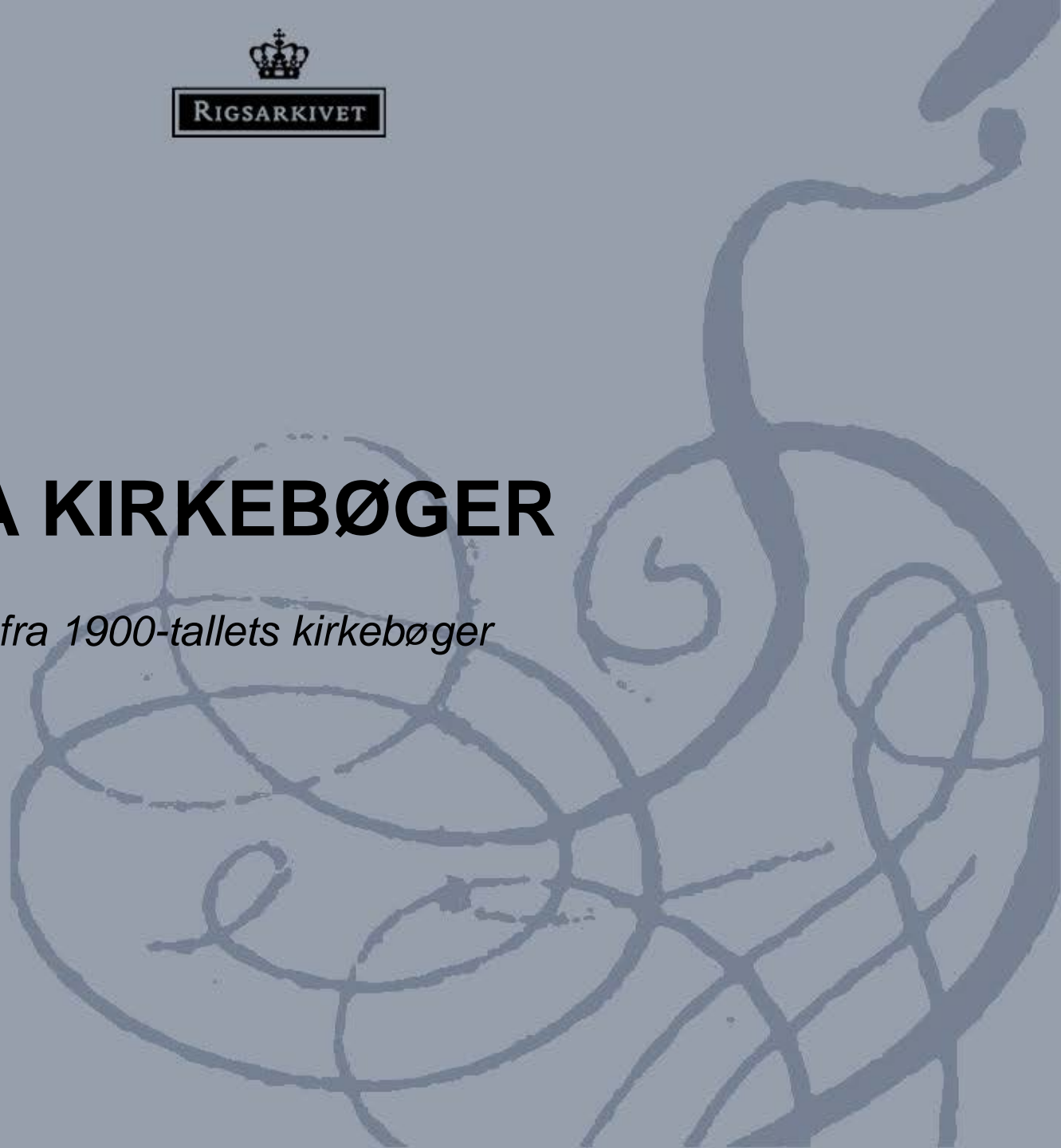

RIGSARKIVET

ORD FRA KIRKEBØGER

*Læsehjælp til
skrårskrift og ord fra 1900-tallets kirkebøger*

Gode råd, når du skal læse skrift

Start med at få overblik over dét, du skal læse.

Er det skrevet i et skema?

Så tjek overskriften på de kolonner, som teksten står i.

Det vil give dig en idé om, hvilke ord, teksten kan indeholde.

Se på de enkelte ord, og læg mærke til dem.

Hvor mange bogstaver er "lange" eller høje"?

Hvilke ord begynder med store bogstaver?

Før 1948 er ord, der begynder med store bogstaver, altid navne eller navneord.

Efter 1948 er det kun navne, der er skrevet med stort.

NYE ERHVERV

I kirkebøger og folketællinger efter 1900 begynder du at møde "nye" erhverv.

Det er fx stillinger som mekaniker eller traktorfører. Og der er flere kvinder, som har erhverv – de er fx lærerinde, sygeplejerske eller modist.

En modist laver håndsyede damehatter 😊

Kig på bogstaverne

Begyndelsesbogstavet. Er det stort? Er det det første ord efter punktum – eller er det et navn eller navneord?

To bogstaver, der går over "x-højden". Men de har også en "krop" der holder sig inden for. De bogstaver, som gør dét kan være d, b eller k

X-højde

Bogstavet går både over og under "x-højden". Så er det nok et f.

Bogstav med prik eller streg over. Det kan være i, u eller ø.

Bogstav, der holder sig inden for x-højden. Det kan være fx a, c, e, m, n, v og flere andre

Erhverv, beskæftigelse og lignende

<i>Afbygger</i>	Afbygger. Mindre landbruger, hvis ejendom er udskilt fra en gård	<i>Bogholder</i>	Bogholder
<i>Aldersrentenydende</i>	Aldersrentenydende = "folkepensionist"	<i>Brødkusk</i>	Brødkusk
<i>Arbejder</i>	Arbejder	<i>Bødker</i>	Bødker
<i>Arbejdsmand</i>	Arbejdsmand	<i>Chauffør</i>	Chauffør
<i>Arbmd.</i>	Arbmd. = Arbejdsmand	<i>Damefrisørinde</i>	Damefrisørinde
<i>Arkitekt</i>	Arkitekt	<i>Ekspedient</i>	Ekspedient
<i>Bager</i>	Bager	<i>Enke</i>	Enke
<i>Banearbejder</i>	Banearbejder	<i>Enkefru</i>	Enkefru
<i>Bankassistent</i>	Bankassistent	<i>Fabrikant</i>	Fabrikant
<i>Bestyrer</i>	Bestyrer	<i>Fisker</i>	Fisker
<i>Bibliotekar</i>	Bibliotekar	<i>Fodermester</i>	Fodermester
<i>Bladhandler</i>	Bladhandler		

<i>Forpagter</i>	Forpagter	<i>Husejer</i>	Husejer
<i>Frisør</i>	Frisør	<i>Husholderske</i>	Husholderske
<i>Fuldmægtig</i>	Fuldmægtig	<i>Husmand</i>	Husmand
<i>Gartner</i>	Gartner	<i>Husmandskone</i>	Husmandskone
<i>Gmd.</i>	Gmd. = Gårdmand, dvs. ejer af en gård	<i>Husmedhjælper</i>	Husmedhjælper = husassistent
<i>Gift Kone</i>	Gift Kone	<i>Husmoder</i>	Husmoder
<i>Godsforvalter</i>	Godsforvalter	<i>Indsidde</i>	Indsidder
<i>Gaardejer</i>	Gaardejer = gårdejer	<i>invalidereventyende</i>	invalidereventyende
<i>Gaardskarl</i>	Gaardskarl = gårdskar	<i>Inspektør</i>	Inspektør
<i>Handelsmd</i>	Handelsmd = handelsmand	<i>Installatør</i>	Installatør
<i>Havnearbejder</i>	Havnearbejder	<i>Jordemoder</i>	Jordemoder
<i>Hollænder</i>	Hollænder = mejerist på et gods	<i>Karetmager</i>	Karetmager
<i>Husassistent</i>	Husassistent	<i>Kokkepige</i>	Kokkepige
<i>Husbestyrerinde</i>	Husbestyrerinde	<i>Komis</i>	Komis = "ekspedient" i købmandsforretning eller brugs

Kommunekasserer Kommunekasserer

Kone Kone

Kontorassistent Kontorassistent

Købmand Købmand

Landarbejder Landarbejder

landbrugsmedhjælper landbrugsmedhjælper

Landmand Landmand

Landpost Landpost

Lokomotivfører Lokomotivfører

Læge Læge

Lærer Lærer

Lærerinde Lærerinde

Løjtnant Løjtnant

Maler Maler

Maskinarbejder Maskinarbejder

Materialkusk Materialkusk (dvs. arbejdskusk, ikke "herskabskusk")

Matros Matros

Mejerist Mejerist

Mekaniker Mekaniker

Møller Møller

Murer Murer

Murermester Murermester

Mælkehandler Mælkehandler

Møllersvend Møllersvend

Parcellist Parcellist = jordbruger, hvis ejendom som regel er større end et hus men mindre end en gård

Patient Patient

Portør Portør

Postbud Postbud

RIGSARKIVET

Ordningsnummer

<i>Produktkøber</i>	Produktkøber	<i>Strygerske</i>	Strygerske
<i>Proprietær</i>	Proprietær = ejer af en ejendom, der er større end en gård, men mindre end et gods	<i>Student</i>	Student
<i>Rentier</i>	Rentier = én der lever af renterne fra sin formue. Kan også kaldes particulier.	<i>Stuepige</i>	Stuepige
<i>Sadelmager</i>	Sadelmager	<i>Syerske</i>	Syerske
<i>Skomager</i>	Skomager	<i>Sygeplejerske</i>	Sygeplejerske
<i>Skovarbejder</i>	Skovarbejder	<i>Sømand</i>	Sømand
<i>Skovfoged</i>	Skovfoged	<i>Telefonbestyrer</i>	Telefonbestyrer
<i>Skovløber</i>	Skovløber	<i>Tjenestekarl</i>	Tjenestekarl
<i>Skræder</i>	Skræder	<i>Traktorfører</i>	Traktorfører
<i>Slagter</i>	Slagter	<i>Træskomager</i>	Træskomager
<i>Smed</i>	Smed	<i>Tømmer</i>	Tømmer
<i>Snedker</i>	Snedker	<i>Uddeler</i>	Uddeler = bestyrer af en brugsforenings forretning
<i>Stationsforstander</i>	Stationsforstander	<i>Urmager</i>	Urmager
<i>Statshusmand</i>	Statshusmand = husmand, der enten har købt sin ejendom for et statslån eller har brugsret til en ejendom, som staten ejer.	<i>Vognmand</i>	Vognmand

Ord, som beskriver personer

<i>adopteret</i>	adopteret	<i>død udøbt</i>	Død udøbt.. Fx ved indførelse om fødsel i en kirkebog.
<i>Adoptivdatter</i>	Adoptivdatter. "Adoptivsøn" ses naturligvis også.	<i>efterlevende</i>	Efterlevende. Ses ved begravelser om den afdøde, stadig levende, ægtefælle.
<i>Afdøde</i>	Afdøde	<i>Enke</i>	Enke
<i>Barn</i>	Barn	<i>Enkefru</i>	Enkefru
<i>Barnefader</i>	Barnefaderen. En mand der er angivet som far til et barn, født udenfor ægteskab.	<i>Enkemand</i>	Enkemand
<i>Barnemoderen</i>	Barnemoderen. Kvinde, der er mor til et barn, født uden for ægteskab.	<i>Fader</i>	Fader
<i>Begges Fædre</i>	Begges Fædre. Fx om forlovere ved et bryllup.	<i>Forhenværende</i>	Forhenværende
<i>boende</i>	Boende, dvs. "som bor" efterfulgt af bopælen.	<i>Forladt</i>	Forladt. Gift kvinde, som ikke bor sammen med sin mand, men ikke er skilt eller separeret.
<i>Bruden</i>	Bruden	<i>Forsørgelsesberettiget</i>	Forsørgelsesberettiget. Person som opfylder betingelser for offentlig hjælp fra fx et sogn eller en kommune.
<i>Brudgommen</i>	Brudgommen	<i>Foseldrene</i>	Fabrikant
<i>Datter</i>	Datter	<i>Frasepareret</i>	Frasepareret
<i>Dødfødt</i>	Dødfødt		

<i>Fraskilt</i>	Fraskilt	<i>Plejemoder</i>	Plejemoder
<i>Frk.</i>	Frk. = Frøken	<i>Stiffader</i>	Stiffader = stedfader. Kan også være "stifmoder"
<i>Fru</i>	Fru	<i>Søn</i>	Søn
<i>Frøken</i>	Frøken	<i>Udøbt</i>	Udøbt
<i>født</i>	født	<i>Ugift</i>	Ugift
<i>Hjemmeværende</i>	Hjemmeværende = "hjemmeboende"	<i>Ungkarl</i>	Ungkarl
<i>Hustr.</i>	Hstr. = Hustru	<i>Ungpige</i>	Ungpige
<i>Hustru</i>	Hustru	<i>Uægte</i>	Uægte = født uden fro ægteskab.
<i>Moderen</i>	Moderen	<i>Ægtefødt</i>	Ægtefødt, dvs. født af forældre, der er i ægteskab med hinanden
<i>Omkommen</i>	Omkommen		
<i>Opholdt sig</i>	Opholdt sig. Som regel om dét sted, hvor en ugift mor opholdt sig 10 mdr. før barnets fødsel, og hvor barnet derfor er forsørgelsesberettiget.		
<i>Pige</i>	Pige. Som regel ved vielse om bruden, hvis hun er ugift og ikke har født børn.		
<i>Plejbarn</i>	Plejbarn		
<i>Plejefader</i>	Plejefader		

Andre ord, du kan møde

<i>Alderdomshjemmet</i>	Alderdomshjemmet. Typisk om en ældre, afdød persons bopæl.	<i>frembar</i>	Frembar, Fx "Moderen frembar barnet" til dåb.
<i>Aldersdispensation</i>	Aldersdispensation. Som regel om en konfirmand, der har fået særlig tilladelse til at blive konfirmeret, selvom vedkommende er for ung.	<i>fremstillet</i>	fremstillet
<i>Attest</i>	Attest. Fx "Attest fra skifteretten"	<i>Fremstilling</i>	Fremstilling. Fx "Barnet døde, inden det blev fremstillet i kirken".
<i>Begravelsen</i>	Begravelsen	<i>F. M. 3-1943.</i>	F.M. 3-1943. = Se fødte mandkøn nr. 3 -1943. Kan også være F.K.: , dvs. se fødte kvindkøn. Angivelse af indførsel for bror eller søster til døbt barn.
<i>Bevilling</i>	Bevilling. Fx bevilling til ægteskab ("kongebrev").	<i>Fødehjemstedsret</i>	Fødehjemstedsret. Dér, hvor en person er forsørgelsesberettiget.
<i>Bopæl</i>	Bopæl.	<i>Fødsel</i>	Fødsel
<i>Borgerlig Ægteforening</i>	Borgerlig ægteforening	<i>Fødselsanmeldelsen</i>	Fødselsanmeldelsen
<i>Drukning</i>	Drukning. Fx om døds måde ved selvmord eller ulykke.	<i>Fødselsattest</i>	Fødselsattest
<i>Dødsattest</i>	Dødsattest	<i>Hjemmet</i>	Hjemmet
<i>Dåbsvidner</i>	Dåbsvidner	<i>Hjemstedret</i>	Hjemstedret. Dér, hvor en person er forsørgelsesberettiget.
<i>Erklæring</i>	Erklæring. Fx fra en myndighed om, at en person ikke har modtaget fattighjælp, opfylder visse krav, etc.	<i>Hjerteslag</i>	Hjerteslag

RIGSARKIVET

<i>Styl. bevilling af</i>	Iflg. Bevilling af. Fx om bevilling til navneændring eller lignende.
<i>I Henhold til Fattigloven</i>	I Henhold til Fattigloven
<i>I Pleje</i>	I Pleje
<i>Jordpaakastelsen</i>	Jordpaakastelsen
<i>Kongelig Bevilling</i>	Kongelig Bevilling = kongelig bevilling. Fx til ægteskab, dvs. "kongebrev".
<i>Meddelt</i>	Meddelt
<i>Medicolegal ligsynsattest</i>	Medicolegal ligsynsattest. Dvs. ligsyn ved selvmord, ulykke, drabt etc.
<i>Navnebevis</i>	Navnebevis
<i>Navneforandring</i>	Navneforandring
<i>Navnetilladelse</i>	Navnetilladelse. Fx fra en fader, som tillader at et barn født uden for ægteskab får hans efternavn
<i>Noteret</i>	Noteret
<i>Selv mord</i>	Selv mord
<i>Skifteret</i>	Skifteret
<i>Skifteretsattest</i>	Skifteretsattest

<i>Skifteret</i>	Skifteret = "Skifteret" eller "Skifteretsattest"
<i>Spansk Syge</i>	Spansk syge. Epidemi, som forårsagede mange dødsfald.
<i>Sygehus</i>	Sygehus
<i>Timaanedersdagen</i>	Timaanedersdagen = timånedersdagen, det sted hvor en ugift mor opholdt sig 10 måneder før barnets fødsel.
<i>Tvillinger</i>	Tvillinger
<i>Udlagt</i>	Udlagt. Typisk "udlagt som barnefader" dvs. den mand en ugift kvinde angiver som far til sit barn.
<i>Udtr. af f. k.</i>	Udtr. af f. k. Udtrådt af folkekirken.
<i>Udtr. af f. k.</i>	Udtr. af f. k.
<i>Ulykkestilfælde</i>	Ulykkestilfælde
<i>Urnen nedsat i Graven</i>	Urnen nedsat i Graven
<i>Vidne</i>	Vidne. Fx dåbsvidne
<i>Vielsesattest</i>	Vielsesattest

Skråskrift-alfabet fra 1900-tallet

A B C D E F G H I
J K L M N O P Q R
S T U V W X Y Z
ø ø å

a b c d e f g h i
j k l m n o p q r
s t u v w x y z ø å

PERSONLIG SKRIFT

I gamle dage skrev folk naturligvis heller ikke helt "efter bogen".

Så du kan (desværre) ikke regne med, at al tekst er skrevet lige så pænt som i alfabetet her på siden.

RIGSARKIVET

